

hofprediker met groote letters de volgende verzen op een tafel te schrijven, en die tegenover zijn bed te plaatsen.

„Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem geloofd, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe.“ (Joh. 3:16). „Dit is de wil des Vaders, die Mijgezonden heeft, dat een iegelijk, die den Zoon aanschouwt en in Hem geloofd, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.“ (Joh. 6:40).

Men trachtte hem over zijn naderend einde te vertroosten; maar hij antwoordde: „De Heere heeft ons het leven gegeven, en kan het ons weer ontnemen.“ Men vroeg hem hoe hij zich gevoelde. „De ziel is gerust“, antwoordde hij, „en het lichaam lijdt; maar ik lijd gaarne om Christus wil.“

Eindelijk stierf hij, (3 Maart 1534) onder het herhaaldelijk luid uitroepen van deze woorden: „Komt herwaarts tot Mij, gij allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven voor uw zielen.“

Het schrandere paard.

Wanneer men de handelingen van sommige dieren gadeslaat, dan zou men wel haast vragen: hebben de beesten ook verstand?

En paard had eens nieuwe jagers gekregen. Zoolang 't in de weide liep, had het er geen last van, maar toen zijn heer een rijtoertje op het paard deed, hinkte het een weinig. Nu liet hij 't avonds weder naar de weide brengen; doch toen hij 's morgens den knecht zond om 't nog eens naar den smid te brengen, vond de knecht het hek open en 't paard was weg.

Wat was er gebeurd?

Het paard had 's morgens heel vroeg met zijn tanden 't hek opgelicht en was naar den smid gegaan. Daar aangekomen, stapte het de smederij binnen en hief den pijnlijke poot in de hoogte, als om den smid uit te noodigen er eens naar te zien. De smid begreep die geharetaal; nam 't ijer er af, sloeg het opnieuw er aan, en in vroolijken draf keerde onze renner naar de weide terug.

De knecht had inmiddels de weide ledig gevonden en moest 't verloren paard trachten weder te vinden. Hij kwam ook bij den smid langs, en vertelde dezen dat zijn heer 't paard kwijt was, doch kreeg lachend ten antwoord: „Dat paard is van morgen al hier geweest om opnieuw beslagen te worden en is toen weer weggegaan.“

De knecht wilde dit eerst niet gelooven, maar op de herhaalde verzekering van den smid keerde hij terug en vond het paard werkelijk in de weide.

De waarheid ontbreekt.

De keurvorst Christiaan II zeide eens aan tafel: „Ik heb aan mijn hof alles mij ontbreekt.“

Niemand der gasten beweerde het tegendeel; allen gaven hun instemming en hun bewondering over zulk een geluk en over de wijsheid van zulk een vorst te kennen. Niemand durfde hem tegenspreken dan alleen de hofnar.

„Heer“, sprak deze, „gij dwaalt; één ding ontbreekt.“

„Wat dan?“ vroeg de keurvorst.

„De waarheid ontbreekt“, antwoordde de hofnar. „Zij is aan het hof al lang gestorven, en wel zonder testament en biecht, zoodat men haar geheel vergeten heeft.“

AAN VRAGERS.

W. W. Het woord *tombole* komt uit het Italiaansch, in welke taal *tombole* „vallen“ bedeutet. Er wordt dus met bedoeld een soort loterij, waarbij iemand iets ten deel valt. In Italië wordt er geld door gewonnen; bij ons meestal een of ander voorwerp. Doch het is een loterij en niet anders.

Op de vraag, of er wezenlijk planten zijn die vleesch eten, kunnen we dit antwoorden. Men moet het zoo verstaan, dat er planten zijn, met bloemen, aldus geschapen, dat als er een vliegje of ander insect op gaat zitten, die diertjes door de haren of blaadjes der planten, die zich sluiten, verhindert worden te ontsnappen. Het diertje sterft dan en dient, als het ontbindt, tot voedsel voor de plant. Niemand behoeft evenwel te vrezen, dat zijn hond of kat b. v. eens door een roos zal worden opgegeten.

Bekend onder de „vleeschetende“ planten is de Dionaea, die vliegen vangt, en in ons land de zoogenoemde *sonnedauw*.

Nu onze lezer te B. aan ons verzoek voldeed, willen we gaarne trachten op zijn vragen te antwoorden. We beginnen met die: Vanwaar komt het woord *vrege* (een lichaamsdeel).

Om dat uit te leggen merke we op:

1. dat in onze taal de *w* voor een *r* vaak als *v* wordt uitgesproken b. v. *vraak* voor *wraak*, *vreedig* voor *wrevelig* enz.
2. dat de *g* (ch) aan 't eind van sommige woorden afwisselt met *f* (ook wel in 't midden)

b. v. *hof* of *hog*, *hecht* of *heft* en oudtijds *gracht* voor *gracht* enz.

Passen we dat nu toe, dan kunnen we voor *vrege* lezen *wrege*, zoodat het ook heet en door sommigen wordt uitgesproken. Dan is het ook duidelijk hoe het beduiden kan de bovenzijde van de voet die *wruff* tegen de schoen die men aanheeft: 't is de plaats waar wrijving is. Wie te nauwe schoenen draagt weet het wel.

HOOGENBIRK.

Geformeerde Gezindheid.

Ned. Gerel. Kerken.

DIREKTIE: Franeker, A. Schouten Wzn. te Charlois, F. W. Sluiter te Heeg en T. H. Woudstra te Maasland. — Kollum, H. Hoekstra te Utrecht, D. Bakker te Apeldoorn en J. Hania te Oosterbierum.

TWEEDE ALLE: Oudshoorn (alphab.). J. Hania te Oosterbierum en Joh. Langen, cand. aan de V. U. — Brink op Langendijk, J. J. A. Ploos van Amstel te Reitsma en G. J. J. Burger te Driebergen. — Grijskerke en Oostkapelle, F. W. J. Wolf te Axel en W. A. Vrolijk Jr. te Zaandijk. — St. Laurens, A. O. Schaafsma te Delfhaven en H. R. Nieborg te Esmotra.

BEROEPEN: Eiland Marken, Joh. Langen, cand. te Harderwijk. — Oostkapelle Grijskerke, F. W. J. Wolf te Axel. — Harlingen, C. L. F. van Schelven te Oude- en Nieuwe-Weering. — Franeker, A. Schouten Wzn. te Charlois. — Zuidwilde (cl. Groningen), J. W. A. Notten te Veldwijk (bij Ermelo). — Baarnbrugge, Joh. Langen, cand. te Harderwijk. — St. Laurens, A. O. Schaafsma te Delfhaven. — Srijen, H. Franssen te Winterswijk.

BERADET: Steenwijk, D. Bakker te Apeldoorn. — Arnhem, L. H. Wagenaar te Leeuwarden. — Werkendam, M. J. Boeman te Amersfoort. — Bussum, J. Hania te Oosterbierum. — Zwolle, T. Langhout te Haarlem.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Nieuw-Lemmen (cl. Onnen), F. G. Petersen, cand. te Kampen. — Holten T. de Jager, cand. te Landsmeer. — Varsveld, G. J. van der Vegt, cand. te Kampen. — Bergen op Zoom, H. H. van der Kooij, cand. te Heteren. — Nieuwolda, O. Casimir, cand. te Vroomshoop.

LAANGKOMEN: Haren, G. J. van der Vegt, cand. te Kampen.

BERADET: Katwijk aan Zee, C. Kuiper te Katendrecht c. a. — Breukelen, S. Oudkerk te Amsterdam. — Rouveen en Varsveld, G. J. van der Vegt, cand. te Kampen.

Synodale Genuoetschapskerk.

BEROEPEN: Elburg, A. ten Have te Polsbroek. — Ierseke, L. Heijmans te Nieuw-Lekkerland. — Delfstruizen (Fr.), G. Visser te Urk. — Leimuiden, A. van Veen te Benschop. — Gouda, F. J. Heine man te Alblasserdam. — Krimpen aan de Lek, H. Bootsma te Zoetermeer en Zegwaard. — Aalten, G. H. H. Linschoten. — Urk, H. Rombach te Linschoten. — E. Westerbeek van Eerten te Serooskerke (op Walcheren). — Zierikzee, G. B. Fijnvandraat te Nieuwerkerke in Duiveland. — Baarnbrugge, J. H. Willebrands te Oude-Weering. — Mautik, H. Fortuin te Meerkerk. — Bruchem, Kerkwijk en Deltwijken, J. Vonk te Oldebroek. — Leerdaam en Kockingen, B. J. van Heijningen te Kesteren. — Bunschoten, D. Meerburg te Vreeswijk.

Landmeester, H. Fortuin te Meerkerk. — Oosterwierum, J. Janzonius Kuiters te Boorn en Jellum. — Harloer c. a., Chr. Hummingher, cand. bij het prov. kerkbestuur van Overijssel.

LAANGKOMEN: Overschie, K. W. Vahke te Arnhem. — Dieren, G. W. A. de Veer te Middeldijk. — Oldemark, J. Eekna te Leerbroek.

BERADET: Ierseke, A. Lagerwey te Scherpenisse. — Barondrecht, A. J. Ruijs te Oegstgeest. — Sile drecht, P. C. van Wijk te Avezaath. — Wijk (bij Heusden), C. de Hoogh te Nyeheke. — Haamstede, A. de Joode te Oostzan.

Advertentien.

Door Gods goedheid voorspoedig bevallen van een welgeschapen Zoon,
A. E. CRAMER,
geliefde Echtgenoot van
PH. DEIJS.
Amsterdam, 3 Sept. 1891

KAN OOK IEMAND

een Chr. Onderwijzer f 100 tegen 't p.c.t. intr. leenen? D. V. wordt de geleende som in 4 gelijke termijnen terug betaald, te term. Nov. a. s.

Men wordt verzocht zich ten spoedigste onderlett. P. K. te inf. aan het bureau van de *Herant*.

ORGELS.

Een Harmonium, 10 Registers, 1/2 spel en kniezwelling, zoo goed als nieuw, voor 110 gld., zeer geschikt voor kleine zaal.

Een Seraphine, 7 Registers, Notenhouten kast, goed in orde, voor 75 gld.

Een Amerikaansch, 5 Registers, kniezwelling, Notenhouten sierlijke kast (nieuw), moet wel wegens omstandigheden voor 105 gld., bij M. SPIERING, Maartensgat, Dordrecht.

Bij J. A. WORMSER te Amsterdam, verschijnt in de volgende week:

Calvinisme en Revisie

DOOR

Dr. A. KUYPER.

(Eerst verschenen in The Presbyterian and Reformed Review, Juli 1891).

Prijs f 0.50.

Nieuw Kerkelijk Handboek.

De 15de Jaargang zal het licht zien Januari 1892. Prijs franco per post bij doorlopend jaarl. abonnement f 2.—; bij gewone inkoop f 2.15. Een Supplement zal ditmaal niet verschijnen.

Voor abonnement of inkoopende wende men zich rechtstreeks tot den ondergetekende.

M. W. L. VAN ALPHEN Sr.
Voorburg, 5 Sept. 1891.

Bij HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam verscheen:

Nalatenschap.

Vijftal Leerredenen

VAN

Dr. Ph. S. VAN RONKEL.

In 't licht gegeven door

Ds. J. W. FELIX.

Prijs f 0.75.

TE KOOP aangeboden een flink

Kabinet-Orgel,

voor matigen prijs, zeer geschikt voor kleine kerk. Te bevragen bij H. G. BARDEMEIJER, Aarlanderveen, dorp.

Bij HÖVEKER & ZOON te Amsterdam, is ter perse:

GEDENKBOEK

van de

TWAALFDE CONFERENTIE

der

Christelijke Jongelingsverenigingen

gehouden te Amsterdam, 11—16 Augustus 1891.

Het boek zal bevatten: Historisch overzicht van de Conferentie, alle referaten met de discussiën, naamlst de afgevaardigden, alles in het Nederl. dsch. Fransch. Engelsch en Hoogduitsch, en alleen in binnen gebonden verkrijgbaar zijn.

De prijs zal zoo mogelijk op DRIE GULDEN gesteld worden, en in elk geval niet hooger zijn dan f 4.25. Het boek wordt waarschijnlijk minstens 300 bladz. groot.

De uitgave geschiedt door het Bestuur van het NEDERLANDSCH JONGELINGS-VERBOND. Het is onmisbaar voor alle deelnemers aan de Conferentie, en mag in geen bibliotheek van eenige Jongelingsvereniging ontbreken.

Orgelhandel.

G. A. GOLDSCHMEDING,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.

Groote en kleine sortering, billijke prijzen, voordeelige conditiën, volledige garantie.

Bij J. A. WORMSER te Amsterdam is ter perse: een nieuwe (derde) door den auteur herziene druk van

ONS PROGRAM

DOOR

Dr. A. Kuyper.

Ingenaaid f 3.00. In stempelhand f 4.50.

Sedert enkele weken is „ONS PROGRAM“ geheel uitverkocht. Het werk is derhalve dadelijk weder ter perse gelegd. Binnen twee maanden zal het opnieuw verkrijgbaar zijn, in uitvoering geheel gelijk aan den vorigen druk.

Teneinde het voor iedereen belang stellende in den lande mogelijk en gemakkelijk te maken zich 't standaardwerk aan te schaffen, zal het tevens verschijnen in TWAALF AFLEVERINGEN, elk van 2 à 3 vel druks, à f 0.30 de aflevering. Tegen het einde des jaars zal deze uitgave compleet zijn.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZOON,
Warmoesstraat 73, Amsterdam.
RUIME KEUZE in prijzen van f 65, f 85, f 100 etc.

Vrije Universiteit.

In het kort verslag van de kerkeraadszitting van 22 Juni l. d. der Ned. Gerel. kerk te 's Gravenhage (voorkomende in de Z.-H. Kerkbode) leest men het navolgende: „De wenselijkheid wordt uitgesproken, dat de kerk in hare jaarlijkse inkomsten steun biede aan de Vrije Universiteit; waarom besloten wordt aan het bestuur der Kerkelijke Kas te verzoeken, hiervoor zoo mogelijk, een som van f 50 op de begroeting van het eerstvolgende dienstjaar uit te trekken, als jaarlijkse bijdrage van de Ned. Gerel. kerk van 's-Gravenhage aan de Vrije Universiteit. De kerkeraad hoopt, dat dit bedrag later aanmerkelijk hooger zal kunnen worden.“

Dit bericht zal zeker met ingenomenheid door de vrienden van het Hooger Onderwijs op den grondslag van Gods Woord en de belijdenis onzer Gereformeerde kerk vernomen worden. Ten eerste waarderen Directeuren de goede bedoeling en warme sympathie, die uit dit voorstel spreekt. De Vrije Universiteit kan nooit te veel geliefd en op het hart gedragen worden. Het doel van haar bestaan moet meer en meer bekend gemaakt worden. Zoodat 't voor eenigen tijd schreef, zijn er nog zoo velen in ons land, die de noodzakelijkheid dezer stichting voor onderwijs nog zoo weinig inzien. Wat een theologische school is, voelt men; want daar worden „dominees“ gevormd; maar het groot verschil tusschen een *Universiteit* en een *Theol. school* wordt niet gevoeld. En toch het woord „universiteit“ duidt reeds haar veel grooter omvang aan. Terwijl de theologische school er alleen is voor de beoefening der theologische vakken, omvat de Universiteit het *universitair*, of het geheel der wetenschappen, dus de theologische en alle andere vakken van wetenschap. Deze op te eischen voor haren wettigen Heere en Koning is het levensdoel onzer school. En wat is er heerlijker dan dat? Hem zijn „de eindten der aarde“ tot een bezitting gegeven. Hij, door Wien *alles* gemaakt is, en zonder Wien geen ding gemaakt is, dat bestaat, gebiedt ook over alles als de Souverein en heeft recht te eischen, dat alle menselijke gaven en talenten daaraan aangewend worden, dat ze allen Zijne eren zoeken en bedoelen. *Uit Hem en door Hem* niet alleen, maar ook *tot Hem* zijn alle dingen. Hem zijn de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen!

Een volgende maal hoop ik ook van eenige andere plaatsen mee te deelen, wat in den laatste tijd ter bevordering van den bloei onzer Hooogeschool is ondernomen.

W. HOVY.

Breebaart's

ORGELHANDEL.

Specialiteit

in

HUIS- en KERKORGELS.

Damrak 23, Amsterdam.

Uitgave van HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam:

EXCELSIOR.

GEILLUSTREED TIDSCHRIFT VOOR NEDERLANDSCH JONGELINGEN EN VOLK.

ONDER REDACTIE VAN

A. J. Hoogenbirk en J. A. Wormser.

Prijs per jaargang van 12 Nrs. à 16 pag en 12 Nrs. à 8 pag. f 3.50. Met advertentieblad en geregelde boekbeoordelingen.

(Zie de gunstige beoordeelingen in *De Batav. De Herant, De Hoop, De Jongelingsbode, De Rotterdammer Kerkbode, Het Vaandel* enz.)

Inhoud van het Nr. van 15 Augustus 1891: P. J. KLOPPERS, Toeval of Beschikking? H. Een raadsel opgelost. W. Boeze tongen (met plaat). De tranen Abrahams. W. De Wereld-conferentie. Uit het leven. Stijlbloemen. Bericht.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, verscheen:

GETOETST.

Een kort bescheid aan den Heer M. P. H. WIERCX.

Na de inzage van zijne Politieke Balans 1888—1891

DOOR

G. G. GIJZEN.

Prijs f 0.40.

Ter verspreiding 25 Ex. à f 0.35; 50 Ex. à f 0.30; 100 Ex. à f 0.25.

Bij HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam, is verschenen:

Proeve van een leerplan

voor de

CHRISTELIJKE SCHOOL.

DOOR

H. J. EMOUS en P. J. KLOPPERS,

Onderwijzers aan de Christelijke Normaalschool te Amsterdam.

Prijs ongeveer f 0.60.

P. VAN EIJK,

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 p.c.t. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. Voor de kerk in haar geheel; Deel II en III. Voor de enkele personen. In fraaie stempelband f 8.00; ingenaaid f 7.50.

Afsonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar.

Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelbanden f 6.00; in vier deelen ingenaaid f 3.60. Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. à f 1.75, ing. à f 1.20

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath. Prijs f 1.90; in stempelband f 2.40.

Uit het Woord. Bijbelstudien.

Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel f 3.40. Gebonden f 3.90. Deel I en II van de Eerste Serie zijn uitverkocht.

De drie Formulieren van Eenigheid, voor herkelijk en huiselijk gebruik, benevens het Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. Zevende Vijftiende. Prijs geantonneerd f 0.40; 25 ex. f 0.50; 50 ex. f 1.80. In rood linnen stempelband f 0.90. Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen f 1.25.

De vleeschwording des Woords.

Prijs f 1.90. Gebonden f 2.40.

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudien. Prijs net ingebonden f 1.—, ingenaaid f 0.75.

Het Calvinisme,

oorsprong en waarborg onzer Constitutionele vrijheden f 0.90.

Het Calvinisme en de Kunst.

REDE bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, op 20 October 1888. Prijs f 0.90.

Tractaat

van de Reformatie der Kerken. Aan de zonen der Reformatie hier te lande aangeboden op Luther's vierde eeuwfeest. Prijs f 2.50.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 AMSTERDAM.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, is verkrijgbaar:

KERKERAADSBOEKJE

VAN DE

Nederlandsche Gereformeerde Kerk

van Amsterdam, 1891—1892,

Prijs f 0.30.

Verschenen bij J. A. WORMSER, Amsterdam:

De verhouding tusschen

HET RECHT, DEN STAAT,

EN DE OVERHEID,

REDE bij de aanvaarding van het ambt van Duitengewoon Hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, op den 3den November 1890.

Uitgesproken door
Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman Az.
Prijs f 0.60.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, verscheen

Mozaïsch

en Romeinsch Recht.

Eene vergelijkende Rechtsstudie.

REDE,

gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit,

den 20sten October 1890,

DOOR

Mr. D. P. D. FABRIS.

Hoogleraar in de faculteit van rechtsgelerendheid. Prijs f 1.10.

Bij J. A. WORMSER te Amsterdam, verscheen:

MARANATHA.

REDE

TER INLEIDING VAN DE

Deputaten-Vergadering,

gehouden te Utrecht op 12 Mei 1891,

DOOR

Dr. A. Kuyper.

Prijs f 0.25.

Bij getallen ter verspreiding tot verminderden prijs.

„Sion door recht verlost.“

TIJDREDE. Prijs f 0.50.

Tweeërlei Vaderland.

Prijs f 0.50.

Niet de Vrijheidsboom,

MAAR HET KRUIS.

TOESPRAAK ter opening van de Tiende Deputatenvergadering, in het Eeuwjaar der Fransche Revolutie. Prijs f 0.40.

Eer is teer.

Tegen Mr. W. H. DE BEAUFORT'S *Gids-artikel*: „De Deputatenvergadering“. Prijs f 0.90.

„Onnauwkeurig“?

Ann „Het Vaderland“, in zake Mr. W. H. DE BEAUFORT'S Verweerschrift. Prijs f 0.90.

Scolastica.